

Nd. **358. Frumvarp til jarðræktarlaga.** [102. mál]

(Eftir 3. umr. í Ed., 23. marz.)

Samhljóða þskj. 151 með þessum breytingum:

5. gr. hljóðar svo:

Kostnaður við framkvæmd laga þessara greiðist úr rikissjóði, eftir reikningi, er landbúnaðarráðherra samþykkir.

Ríkissjóður greiðir búnaðarsamböndunum 65 hundraðshluta af launum héraðsráðunauta, aðstoðarmanna og trúnaðarmanna, og skulu laun þeirra, sem sá hundraðshluti miðast við, samþykkt af landbúnaðarráðherra, að fengnum tillögum frá Búnaðarfélagi Íslands.

9. gr. hljóðar svo:

Vegagerð og línulagnir um ræktað og ræktanlegt land skal háð þessum takmörkunum:

1. Þegar vegir eða línur eru lagðar um ræktað land, skal þess ávallt gætt, að skerða ræktunina sem minnst, og að verkið valdi eigi öðrum óþægindum við notkun landsins en þeim, er ekki verður hjá komizt, og skal þá ávallt leita álits héraðsráðunautar hér um.
2. Vega- og línustæði um ræktanlegt land séu valin þannig og þess gætt við lagningu, að það torveldi sem minnst framræslu landsins og notkun til ræktunar. Að öðru jöfnu skal þess ávallt gætt, að skurðir með vegum geti komið að sem beztum notum við þurrkun landsins. Skal þar, sem svo stendur á, undirbúningi verksins hagað í samráði við ráðunaut Búnaðarfélags Íslands eða héraðsráðunaut.

Þegar raflínur eða símalínur eru lagðar í jörð á ræktuðu eða ræktanlegu landi, skal línueigandi hafa samráð við ræktunarráðunaut og umráðamann lands um það, hvar línur eru lögð, svo að staðsetning hennar geti verið sem haganlegust. Þegar línur hefur verið lögð, skal eigandi hennar láta merkja legu hennar ofanjarðar og afhenda oddvita eða sveitarstjóra uppdrátt af línustæðinu og upplýsingar um, hvornig það hefur verið merkt. Uppdrátturinn skal vera í tveim eintökum, og heldur oddviti eða sveitarstjóri öðru, en afhendir umráðamanni lands hitt eintakið. Hafi þetta ekki verið gert, er eigi skylt að bæta línueiganda tjón, er verða kann á línur vegna ræktunarframkvæmda síðar.

Þegar ræktunarframkvæmdir standa fyrir dyrum í landi, þar sem raflínur eða símalínur liggja í jörð, skal umráðamaður lands snúa sér til ræktunarráðunautar, sem athugi á kortinu afstöðu til línanna, hvort hætta sé, að ræktunarframkvæmdir kunni að koma of nærri línur og skemma þær, og ef svo er, skal hann tilkynna það línueiganda, strax og framkvæmd er áætluð. Skal línueigandi þá senda fulltrúa til að athuga alla aðstöðu á staðnum, eins fljótt og unnt er, og hafa samráð við ræktunarráðunaut og umráðamann lands um ráðstafanir til þess að komast hjá tjóni á línunni. Skal línueigandi bera eðlilegan kostnað við þær ráðstafanir. Náist ekki samkomulag um ráðstafanir eða kostnað við þær, sker gerðardómur úr.

Reynist nauðsynlegt að dómi héraðsráðunautar eða ráðunautar Búnaðarfélags Íslands að breyta, dýpka eða gera nýtt vegræsi vegna framræslu lands, skal kostnaður sá, er af því leiðir, greiddur af vegagerðaraðila (ríki, sýslu eða einstaklingi) að $\frac{3}{4}$ hlutum.

3. Vegagerðaraðilar skulu haga framkvæmdum sínum þannig, að ræktanlegu landi sé ekki eytt að óþörfu og af vegagerðinni stafi eigi eyðingarhætta lands vegna

jarðfoks, landbrots og þ. l. Enn fremur skal lagfæra og dreifa grasfræi og áburði í sár þau, sem myndast á grónu landi vegna vegagerðar. Náist eigi samkomulag milli hlutaðeigandi aðila um framangreind atriði, sker gerðardómur, skipaður þrem mönnum, úr ágreiningi. Sé einn tilnefndur af Búnaðarfélagi Íslands, annar af hlutaðeigandi ráðuneyti, en oddamañn tilnefnir sýslumaður í þeirri sýslu, þar sem ágreiningur hefur orðið.

10. gr. orðist svo:

Til framkvæmda þeirra í jarðrækt og húsabótum, sem taldar eru í þessari grein, skal greiða framlag úr ríkissjóði sem hér segir (sbr. þó 14. gr.):

I. Framræsla vegna tún-, akur- eða engjaræktar (handgröftur):	
a. Skurðir, handgrafnir	kr. 12.00 pr. m ²
b. Hnausræsi	— 9.00 — —
c. Önnur ræsi (viðar-, grjót- og pípuræsi)	— 15.00 — —
II. Framræsla vegna tún-, akur-, engja- og hagaræktar (vélgröftur):	
a. Skurðir, vélgrafnir, 70% kostnaðar við gröft skurðanna, en hann telst þessi: Leiga greidd Vélasjóði eða öðrum aðila, viðgerðarkostnaður, sem ekki er innifalinn í leigunni, vírar, hlerar og oliur og mannhald, eftir því, sem er ákveðið eða samþykkt af stjórn Búnaðarfélags Íslands.	
Ákvæðisvinna skal viðhöfð við skurðgröft, þar sem því verður við komið. Ríkisframlag á vélgröfuskurði, sem ræktunarsambönd, búnaðarfélög eða einstaklingar láta grafa með eigin vélum eða leiguvélum, greiðast ekki á hærri kostnað en þann, sem Búnaðarfélag Íslands telur eðlilegan á viðkomandi ræktunarsvæði, enda leiti það upplýsinga um kostnað hjá Landnámi ríkisins og Vélasjóði.	
b. Plógræsi	— 1.20 pr. m
III. Jarðrækt:	
a. Frumvinnsla lands vegna grænifóðurs- og kornræktar	— 800.00 — ha.
b. Túnrækt á söndum	— 1100.00 — —
c. Túnrækt á vallendi, móum og melum	— 1500.00 — —
d. Túnrækt á þurrkuðu mýrlendi	— 2900.00 — —
e. Endurvinnsla túna vegna kals eða þýfis. Héraðsráðunautur skal samþykkja endurvinnsluna hverju sinni, áður en verkið er hafið. Framlag til endurvinnslu þýfis greiðist því aðeins, að minnst 15 ár séu liðin frá síðustu vinnslu	— 1225.00 — —
Þau býli, sem hafa minna en 25 ha. vélfært tún, skulu njóta viðbótarframlags frá og með árinu 1964—1974, er nemi 1500.00 krónum á ha. samkv. stafliðum b, c, d, e. Enn fremur skulu þau býli, þar sem ræsa þarf land til ræktunar, en eigi er unnt eða heppilegt að dómi Búnaðarfélags Íslands að nota vélgröfu til framræslunnar, njóta 18.00 kr. viðbótarframlags á hvern m ² handgrafinna skurða.	
IV. Grjótnám úr ræktunarlandi, þar sem grjót er ekki seljanlegt	— 25.00 — m ³
V. Girðingar um ræktunarlönd með föstum horn- og hliðstólpum, og sé eigi meira en 4 m bil á milli jarðfastra staura:	

a. Sex strengja gaddavirsgirðingar úr nýju og óskemmdu efni, og sé jafnað í lægðir, eða jafngildi þeirra um vörn og varanleik, ef um virnetsgirðingar er að ræða	kr.	4.00	pr. m
b. Fimm strengja gaddavirsgirðingar úr nýju og óskemmdu efni á skurðbakka eða með undirhleðslu ..	—	3.50	— —
c. Fjögurra strengja gaddavirsgirðing, að öðru leyti eins og undir staflið b.	—	2.70	— —
d. Þriggja strengja gaddavirsgirðing, að öðru leyti eins og undir staflið b.	—	2.00	— —
VI. Áburðargeymslur:			
a. Safnþrær, alsteyptar	—	93.00	— m ³
b. Áburðarhús, haugstæði og kjallarar, steipt	—	41.00	— —
VII. Heyhlöður og garðávaxtageymslur:			
a. Þurrheyshlöður úr varanlegu efni	—	24.00	— —
b. Votheyshlöður úr varanlegu efni	—	60.00	— —
c. Garðávaxtageymslur, steiptar með þaki úr varanlegu efni	—	55.00	— —
d. Súgþurrkunarkerfi í þurrheyshlöður miðað við gólf-flöt og blásara	—	120.00	— m ²
e. Súgþurrkunarkerfi án blásara	—	96.00	— —

Framlag á vélgrafna skurði greiðist því aðeins, að fullnægt sé ákvæðum 22. og 23. gr. þessara laga.

Framlag á jarðabætur geiðist því aðeins, að þær séu teknar út eigi síðar en á næsta ári, eftir að þær eru fullgerðar.

Jarðræktarframlag greiðist því aðeins, að landið sé fullunnið og jafnað og nægilega þurrð að dómi héraðsráðunautar og að grasfræi eða akurjurtum hafi verið sáð í landið, eða það sé fullgróðið túngróðri sem sjálfgræðslu.

Byggingar þær, er framlag er veitt til, skulu gerðar eftir teikningum, sem Teiknistofa landbúnaðarins viðurkennir.

Greiðsla jarðabótaframlags er bundin því skilyrði, að ræktunarsamband eða félag það, sem jarðabótamenn eru félagar í, hafi gert Búnaðarfélagi Íslands full reikningskil fyrir síðastliðið ár og greitt lögboðið gjald í fyrningarsjóð, sbr. lög um jarðræktar- og húsagerðarsamþykktir í sveitum. Hafi jarðabætur þær, sem framlag er veitt á að því sinni, verið unnar að öllu eða einhverju leyti með vélum og verkfærum, sem voru á vegum hlutaðeigandi ræktunarsambands eða félags, er sambandinu heimilt að halda eftir af jarðræktarframlaginu til greiðslu á vinnuskuldum.

19. gr. hljóðar svo:

Nú leyfir fjárhagur Vélasjóðs ekki kaup á nægilega mörgum vélum til að halda uppi starfsemi þeirri, sem tilgreind er í 15. gr., svo að viðunandi sé, og leggur þá ríkissjóður fram það, sem á vantar, til kaupa á slíkum vélum, eftir því sem fé er veitt á fjárlögum, að fengnum rökstuddum tillögum vélanefndar og meðmælum Búnaðarfélags Íslands. Vélar þær, sem þannig eru keyptar, verða eign Vélasjóðs og falla undir starfsemi hans.

22. gr. hljóðar svo:

Til þess að ná sem næst jöfnunarverði á framræslukostnað opinna skurða um land allt, skal greiða gjald af hverjum vélgröfnum rúmmetra opinna skurða, er framlags njóta samkvæmt lögum þessum.

Gjald þetta skiptist að jöfnu á skurðgröfuleigu og vinnu við gröftinn, og skal í fyrsta skipti lagt á skurðgröft ársins 1965, en gjaldið ákveðst fyrir það ár þannig:

Á gröft að 50000 m ³	greiðast	4	aurar á m ³
— — 50000 til 100000 m ³	—	8	— —
— — 100000 m ³ og yfir	—	14	— —

Breytingar á jöfnunargjaldi frá ári til árs, til hækkunar eða lækkunar, ákveður Búnaðarfélag Íslands eftir því, sem reynslan sýnir að þörf er á. Það reiknar og út hið árlega jöfnunargjald. Nú skiptir verktaki um gröfu á starfstímabilinu, og skal þá jöfnunargjaldið reiknast sem um eina gröfu væri að ræða. Skurðgröftur Landnáms ríkisins í byggðahverfum skal vera undanþeginn gjaldi þessu.

23. gr. hljóðar svo:

Jöfnunargjaldið greiðist í sjóð, er heitir „Jöfnunarsjóður fyrir skurðgröft“. Skal hann vera í vörzlu Búnaðarfélags Íslands. Félagið annast innheimtu jöfnunargjaldsins og sér um reikningshald fyrir sjóðinn.

Gröfueigandi er ábyrgur fyrir greiðslu alls jöfnunargjaldsins. Ber honum að standa skil á því til Búnaðarfélags Íslands fyrir 1. marz árið eftir að verkið var framkvæmt. Sé gjaldið ekki greitt á réttum gjalddaga, falla á það venjulegir útlánsvextir banka, eins og þeir verða á hverjum tíma, og auk þess innheimtukostnaður.

Búnaðarfélag Íslands ákveður og annast allar greiðslur úr jöfnunarsjóðnum, eftir því, sem nánar verður mælt fyrir um í reglugerð, er gefin verður út samkvæmt lögum þessum.

39. gr. hljóðar svo:

Lög þessi öðlast þegar gildi, og greiðist framlag á umbætur unnar á árinu 1964 samkvæmt þeim. Jafnframt eru úr gildi felld jarðræktarlög nr. 45 17. maí 1950, l. nr. 29 9. maí 1955, l. nr. 23 12. maí 1960, l. nr. 10 23. febr. 1963, l. nr. 26 18. apríl 1964, svo og önnur ákvæði, sem stangast kunna við lög þessi.